

ΜΝΗΜΕΙΟ ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΥΠΟΚΡΙΣΙΑΣ

Κώστας Παπαδάκης

Η τροπολογία που πρόκειται να ψηφιστεί σήμερα στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών αποτελεί ένα πολιτικό, νομικό και ηθικό ανοσιούργημα, που καμία νομική και κοινωνική ανάγκη δεν επιβάλλει και άλλο σκοπό δεν έχει από την εκδίκηση της κυβέρνησης απέναντι στο κίνημα συμπαράστασης του Πάνου Ρούτσι που εκφράζεται με μια ακόμα πρόκληση ενάντια στο δικαίωμα της συνάθροισης.

Η προτεινόμενη τροπολογία έχει διατυπωθεί ως εξής :

«ΠΡΟΣΘΗΚΗ-ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ
ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

«Σύσταση και Οργάνωση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών»

Άρθρο μόνο

Προστασία της ακεραιότητας και της κατά προορισμό χρήσης του Μνημείου του Αγνώστου Στρατιώτη
1. Στον χώρο μπροστά από το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη, Επί της Λεωφόρου Βασιλίσσης Αμαλίας ςέναντι της Πλατείας Συντάγματος στην Αθήνα, με στοιχεία Α, Β, Γ, Δ, Ε,

Ζ, Η, Θ, Α όπως εμφαίνεται στο διάγραμμα κλίμακας 1:500 του Παραρτήματος του παρόντος, ως Χώρο ιδιαίτερης ιστορικής και εθνικής σημασίας, και για τη διαφύλαξη της ακεραιότητας και της κατά προορισμό χρήσης του Μνημείου απαγορεύονται από την έναρξη ισχύος του παρόντος:

α) Η χρήση ή κατάληψη της επιφάνειας του χώρου για οποιονδήποτε σκοπό Πέραν της επίσκεψης του Μνημείου και της ανάδειξης της σημασίας του,

β) η οποιαδήποτε αλλοίωση του χώρου,

γ) η πραγματοποίηση της οποιασδήποτε δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης υπό την έννοια της περ. 1του άρθρου 2 του ν. 4703/2020 (Α' 131), συμπεριλαμβανομένων και της αυθόρμητης και της έκτακτης υπαίθριας δημόσιας συνάθροισης υπό την έννοια των περ. 4 και 5 του ανωτέρω άρθρου 2.

2. Όσοι παραβιάζουν την παρ. Ι τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι ενός (1) έτους ή με χρηματική Ποινή,εφόσον δεν τιμωρούνται βαρύτερα από άλλη διάταξη.

3. Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για τη συντήρηση, τη φροντίδα και την ανάδειξη του Μνημείου και του χώρου της παρ. 1, είτε με ίδια μέσα, είτε μέσω ανάθεσης σχετικών συμβάσεων.

4. Για την τήρηση της δημόσιας τάξης, συμπεριλαμβανόμενης της Παραβίασης της παρ. 1, αρμόδια είναι η Ελληνική Αστυνομία σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις».

Σύμφωνα με την Αιτιολογική έκθεση της τροπολογίας η αξιολογούμενη ρύθμιση αντιμετωπίζει την ανάγκη διασφάλισης της ακεραιότητας και της κατά προορισμό χρήσης του μνημείου του Άγνωστου Στρατιώτη και το έμπροσθεν αυτού χώρου επεξηγείται μάλιστα ότι αυτό γίνεται επειδή είναι ένα ταφικό μνημείο αφιερωμένο στους αγώνες του ελληνικού έθνους και αποδίδεται τιμή στους άγνωστους υπέρ πατρίδος πεσόντες στρατιώτες.

1) Όσον αφορά τη **διασφάλιση της ακεραιότητας:**

Α) Υφίσταται και ισχύει η διάταξη του άρθρου 191Α Π.Κ.σύμφωνα με την οποία:

«Όποιος δημόσια αφαιρεί καταστρέφει παραμορφώνει ή ρυπαίνει την επίσημη σημαία του κράτους ή έμβλημα της κυριαρχίας του ή ηχητικά παρεμποδίζει τη δημόσια ανάκρουση του εθνικού ύμνου και έτσι εκθέτει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη τιμωρείται με φυλάκιση έως 2

έτη ή χρηματική ποινή».

Β) Υπάρχει ακόμα η νομοθεσία περί μνημείων και συγκεκριμένα το **άρθρο 56 ν. 4858/2021,** το οποίο τιμωρεί σε βαθμό πλημμελήματος και σε διακεκριμένες περιπτώσεις σε βαθμό κακουργήματος τις φθορές και αλλοιώσεις των μνημείων σύμφωνα με το οποίο :

«1. Όποιος καταστρέφει, βλάπτει, ρυπαίνει, καθιστά ανέφικτη ή δυσχερή τη χρήση ή αλλοιώνει τη μορφή μνημείου ή ανήκοντος σε συλλογή μουσείου πολιτιστικού αγαθού ή πολιτιστικού αγαθού που έχει τοποθετηθεί σε ανοικτό ή κλειστό δημόσιο, δημοτικό ή κοινόχρηστο χώρο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. Αν το μνημείο ανήκει στον δράστη, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών.

2. Αν πρόκειται για μνημείο ιδιαίτερα μεγάλης αξίας και η πράξη έγινε στο πλαίσιο οργανωμένης εγκληματικής δραστηριότητας ή από πολλούς ενωμένους για την τέλεσή της, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι (10) δέκα ετών».

Συνεπώς η διασφάλιση της ακεραιότητας του μνημείου και ο κίνδυνος αλλοίωσης του μνημείου του Αγνώστου Στρατιώτη **αντιμετωπίζεται ήδη επαρκώς** με προϋπάρχουσες και πολύ αυστηρότερες από τη συγκεκριμένη ποινικές διατάξεις. Δεν χρειάζεται να ποινικοποιηθεί και η χρήση η και η κατάληψη για να εξασφαλισθεί η προστασία της ακεραιότητας και η αποτροπή των αλλοιώσεων.

Με την ευκαιρία οφείλουμε να σημειώσουμε ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε πληθώρα περιστατικών προσβολής στο μνημείο του άγνωστου στρατιώτη που να δικαιολογεί μία ειδική νομοθετική ρύθμιση. Αναφέρονται κατά καιρούς μολότοφ που στο παρελθόν έχουν πέσει (και αναμεταδίδονται αφειδώς από πρόθυμα Μ.Μ.Ε. με αναδρομή σε πλάνα αρχείου), αλλά προφανώς δεν συνιστούν τον κανόνα. Αντίθετα έχουν καταγραφεί εκατοντάδες περιπτώσεις που οι διαδηλωτές έχουν προστατεύσει το μνημείο.

Ακόμα ακόμα είναι σπάνιες οι περιπτώσεις που οι διαδηλώσεις ανεβαίνουν πάνω στο πλακόστρωτο του περιβάλλοντος χώρου του Αγνώστου Στρατιώτη διότι συνήθως σταματούν μπροστά του, στη Λεωφόρο Αμαλίας από όπου και απευθύνουν τα συνθήματά τους στη Βουλή ή και συνεχίζουν προς την οδό Πανεπιστημίου την πορεία τους.

Ενώ η κυβερνητική πρακτική της κατ επανάληψη προσπάθειας οριοθέτησης αρχαιολογικών μνημείων όπως της Πνύκας με βαριά περίφραξη με τσιμέντα και σιδερένια κάγκελα μέσα

στον χώρο πρασίνου του λόφου Φιλοπάππου και δίπλα στο πλακόστρωτο μνημείο Πικιώνη δείχνει πια είναι πραγματικά η «ευαισθησία» της απέναντι στην αισθητική των μνημείων.

Και αυτό καθιστά αναμφισβήτητο ότι η σημερινή τροπολογία ποινικοποιεί πράξεις οι οποίες δεν έχουν το χαρακτήρα αλλοίωσης ή διακινδύνευσης της ακεραιότητας του μνημείου,αφού αυτές αντιμετωπίζονται ήδη από την ισχύουσα ποινική νομοθεσία και τα πραγματικά περιστατικά των τελευταίων ετών δεν αναδεικνύουν τις απειλές της ακεραιότητας και της αισθητικής του μνημείου, που διατυπώνουν οι συντάκτες της διάταξης και της αιτιολογικής έκθεσης.

2) Όσον αφορά τη διασφάλιση **του προορισμού χρήσης** του μνημείου:

Ο προορισμός της χρήσης του μνημείου, όπως και κάθε μνημείου πεσόντων, είναι **η σύνδεσή του με τη ζωντανή Ιστορία της χώρας** για την οποία έπεσαν έπεσε ο συμβολιζόμενος άγνωστος στρατιώτης. Την Ιστορία τη γράφουν οι λαοί. Αν η απόδοση της τιμής επιβραβεύει τη συμπεριφορά εκείνων οι οποίοι εκούσια και ενσυνείδητα έδωσαν τη ζωή τους για τον αγώνα της πατρίδας, ο αποκλεισμός από τον χώρο του μνημείου τους των ανθρώπων που εκούσια και συνειδητά επίσης συμμετέχουν σε καθημερινές διαδηλώσεις, κοινωνικούς και πολιτικούς αγώνες για να προωθήσουν τις διεκδικήσεις και τα αιτήματά τους δεν συμβαδίζει με την τιμή της οποίας προφασίζεται η απόδοση.

Οι στρατιώτες του πολέμου, στο μέτρο που η συμμετοχή τους δεν είναι αναγκαστική αλλά εκούσια και ενσυνείδητη, καθώς και οι διαδηλωτές αγωνιστές ανήκουν στο λαό και αποτελούν δύο διαφορετικές όψεις του ίδιου υποκειμένου. Η διαφορά είναι ότι οι πρώτοι θέτουν τον εαυτό τους στις εντολές της εξουσίας (οι εκπρόσωποι της οποίας βρίσκονται πάντα στα ασφαλή μετόπισθεν η και εκτός χώρας), η οποία στη συνέχεια συμβολοποιεί και οικειοποιείται τη θυσία τους, ενώ οι δεύτεροι είναι κατά κανόνα αντίπαλοι της εξουσίας και αγωνίζονται εναντίον της. Και αυτό αποτελεί την αιτία που η τελευταία ενοχλείται από την παρουσία τους και επιθυμεί τον διαχωρισμό.

Τίθεται λοιπόν το ερώτημα για ποιο λόγο υπάρχει ο χώρος στον Άγνωστο Στρατιώτη: Για τους τουρίστες που τον επισκέπτονται ως ένα από τα διάφορα αξιοθέατα, τα οποία φωτογραφίζουν και βιντεοσκοπούν για τη συλλογή τους; Έχουν περισσότερα δικαιώματα οι τουρίστες επισκέπτες από τους διαδηλωτές ; Προφανώς για την κυβέρνηση ναι γιατί ο τουρισμός αποτελεί τη «βαριά βιομηχανία της χώρας», η οποία κατά τις επιθυμίες της πρέπει όχι απλώς να εξορίσει τους Έλληνες από τα σπίτια τους που ξεσπιτώνονται και αδυνατούν να βρουν στέγη χάρη στα εξαιτίας των air – bnb, αλλά σιγά σιγά και από τους

δρόμους και τους κοινόχρηστους χώρους. Ο «εξευγενισμός» και η μετατροπή δημόσιων χώρων σε χώρους τύπου «Μεγάλου Περιπάτου» τουριστικών αξιοθέατων και αποκλεισμός από τη δημόσια κοινή χρήση είναι κατακριτέος και δεν ευσταθεί νομικά: Μάταια οι συντάκτες της Αιτιολογικής έκθεσης αναζητούν ερείσματα.

Τέτοια δεν τους παρέχει ούτε το άρθρο 11 του Συντάγματος που δεν θέτει κανέναν περιορισμό δημοσίου χώρου ως τόπου τέλεσης συναθροίσεων, ούτε καν ο νόμος Χρυσοχοΐδη (ν. 4703/2020), τον οποίο η ίδια κυβέρνηση θέσπισε. Η κοπτορραπτική αποσπασματικών σκέψεων από αποφάσεις ΣτΕ δεν αναπληρώνει το κενό. Μάλλον το αναδεικνύει.

3) Η σπουδή της κυβέρνησης να προλάβει να εντάξει την τροπολογία στο υπό ψήφιση νομοσχέδιο φαίνεται να την οδηγεί και σε μία νομοθετική αστοχία : Η διατύπωση η χρήση η κατάληψη της επιφάνειας του χώρου για οποιονδήποτε σκοπό πέραν της επίσκεψης στο χώρο και της ανάδειξης της σημασίας του νομιμοποιεί όχι μόνο τη χρήση αλλά και την κατάληψη της επιφάνειας του χώρου για οποιονδήποτε σκοπό δεν κείται πέραν της επίσκεψης του μνημείου και την ανάδειξη της σημασίας του. Ίσως η κυβέρνηση έχει κατά νου εμπορικές, διαφημιστικές και πολιτιστικές παραγωγές που θεωρεί ότι «αναδεικνύουν τη σημασία» του. Το έχει δείξει άλλωστε πρόσφατα στην Ακρόπολη.

Όμως η έννοια της κατάληψης κατά τούτο υπερβαίνει την έννοια της χρήσης: Αυτός που καταλαμβάνει καθιστά αντικείμενο αποκλειστικής χρήσης το χώρο που καταλαμβάνει και αποκλείει τη χρήση των άλλων. Κατάληψη λοιπόν δεν έγινε φυσικά ποτέ από τον Πάνο Ρούτσι και το συμπαραστάτες διαδηλωτές δεν έχει καταγραφεί προσπάθεια οποιουδήποτε άλλου διαδηλωτή ή άλλου να επισκεφθεί τον χώρο και να εμποδιστεί από τους αλληλέγγυους.

Αντίθετα, η κυβέρνηση μέσα από την απαγόρευση της χρήσης η κατάληψης για τους διαδηλωτές επιχειρεί να νομιμοποιήσει την κατάληψη από άλλες δραστηριότητες, τις οποίες προφανώς εγκρίνει και θεωρεί συμβατές με την ανάδειξη της σημασίας του μνημείου. Ίσως λοιπόν να μην είναι μόνο νομοτεχνική η παρέκκλιση αλλά να εκφράζει αλήθειες πολιτικές της προθέσεις.

4) Για όσους δεν το γνωρίζουν τα όρια της προβλεπόμενης χρηματικής ποινής ως κύρωσης για πλημμελληματικού χαρακτήρα αδικήματα κυμαίνεται μεταξύ 300€ **και 40.000€** (άρθρο 57 Π.Κ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το ν. 5090/2024, γνωστόν και ως «νόμο Φλωρίδη»). Όταν συνεπώς μια ποινική διάταξη, όπως αυτή της τροπολογίας, απειλεί αόριστα χρηματική ποινή χωρίς να προσδιορίζει το ανώτατο ύψος της, αυτό σημαίνει ότι απειλούνται με χρηματική ποινή ύψους έως 40.000€

Οι επιβαλλόμενες χρηματικές ποινές αφενός **δεν αναστέλλονται** όταν τελεσιδικήσει η καταδίκη και αφετέρου καταβάλλονται με προσαυξήσεις οι οποίες οδηγούν στον υπερδιπλασιασμό τους.
Έτσι, με μια ακόμα απαγορευτική και κατασταλτική, κατεπείγουσα μάλιστα με τη γνωστή διαχρονική πρακτική των τροπολογιών σε άσχετα νομοσχέδια, νομοθετική της πρωτοβουλία η κυβέρνηση επιχειρεί να ενισχύσει τον κρατικό αυταρχισμό, να εγγράψει τη διάθεση εκδίκησης στους συγγενείς των θυμάτων Τεμπών και στο σύνολο της ελληνικής κοινωνίας που στέκεται δίπλα τους και να οπλίσει τους κατασταλτικούς της μηχανισμούς για νέες εφορμήσεις, ξύλο, χημικά, προσαγωγές, συλλήψεις, διώξεις και δίκες. Φροντίζει μάλιστα και για την εσωτερική κατανομή των αρμοδιοτήτων: Στον χώρο, που μετά από πολλούς άλλους αφαίρεσε από την αρμοδιότητα του Δήμου Αθήνας (που φαίνεται ότι θα συμβολίζει για πολύ την ήττα του γαλαζοαίματου γόνου της το 2023), συντηρητής είναι ο Δένδιας και αστυνόμος ο Χρυσοχοΐδης.

Το μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη από σήμερα μαγαρίζεται νομικά και καθίσταται μνημείο κυβερνητικής υποκρισίας. Μόνο που όποιος τα βάζει με την κοινωνία είναι σαν να πετάει του ήλιου πέτρες: Δεν θα αργήσουν πολύ να επιστρέψουν στο κεφάλι του.

Αθήνα, 21.10.2025
Κώστας Παπαδάκης